

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 3014200131
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3014200131.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD v právnej veci žalobcu: T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., zastúpený Mgr. Miroslavom Svatíkom, bytom Sedličná 157, Trenčianske Stankovce, proti žalovanému (v konaní sťažovateľ): Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. 2013/91509/27774/OPČSSZ zo dňa 28. novembra 2013, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/26/2014-62 zo dňa 21. septembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sťažovateľ rozhodnutím č. 2013/91509/27774/OPČSSZ zo dňa 28.11.2013 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín č. TN1/OSAP/ZAM/2013/18911-004 zo dňa 17.09.2013 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu 1. stupňa“). Týmto rozhodnutím bol žalobca podľa § 36 ods. 2 písm. b), ods. 3, ods. 5 písm. e) zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z.z.“) vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 04.09.2013.

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočností, že žalobca bol dňa 10.04.2013 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie na základe ním podanej žiadosti, pričom bol poučený o právach a povinnostiach evidovaného uchádzača o zamestnanie vyplývajúcich zo zákona o službách zamestnanosti. Žalobca sa mal dostaviť na úrad dňa 04.09.2013, o tejto povinnosti bol riadne poučený dňa 12.06.2013. Žalobca sa v určenom termíne na úrad nedostavil, a preto bol s ním dňa 05.09.2013

spísaný úradný záznam o zisťovaní podkladov pre rozhodnutie o vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Žalobca uviedol, že dňa 04.09.2013 bol u lekára a na úrad sa dostavil v nasledujúci deň, t. j. 05.09.2013.

3. Žalobcove tvrdenia, ako aj ním predložené potvrdenie o lekárskom vyšetrení zo 04.09.2013 nepovažoval sťažovateľ za právne relevantné pre zmenu ani zrušenie napadnutého rozhodnutia. Sťažovateľ vychádzal zo zistenia, že potvrdenie o lekárskom vyšetrení nemá náležitosti dokladu práceneschopnosti v zmysle § 36 ods. 4 písm. c) zákona č. 5/2004 Z.z a neboli dané ani vážne dôvody v zmysle § 36 ods. 5 písm. e) predmetného zákona, pretože žalobca nepreukázal práceneschopnosť relevantným a zákonným spôsobom a formou. Vzhľadom na uvedené bol daný zákonný dôvod na vyradenie žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Sťažovateľ dodal, že žalobca môže byť podľa § 36 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z.z. opätovne zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie najskôr po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa jeho vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Žalobca podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Trenčíne v zákonnej lehote žalobu dôvodiac tým, že:

- v správnom konaní nebol prizvaný na ústne konanie, nemal možnosť nahliadnuť do spisu a navrhovať dôkazy, čím mu bola odňatá možnosť účinne obhajovať svoje práva,
- riadne splnil svoju povinnosť a dňa 05.09.2013, teda nasledujúci pracovný deň po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, svoju neúčastť riadne ospravedlnil potvrdením vydaným MUDr. Miroslavom Malayom,
- nebol úradom nikdy poučený, aké potvrdenie má v prípade pracovnej neschopnosti predložiť,
- potvrdenie, ktoré predložil úradu, obsahuje všetky podstatné náležitosti ako obsahuje potvrdenie, ktoré sa dá stiahnuť z oficiálnych web stránok www.upsvar.sk a ktoré slúži podľa úradu na ospravedlnenie dočasnej pracovnej neschopnosti,
- žalovaný celú vec riadne neprešetril, objektívne nezistil skutkový stav veci a žalobcovi ani nebolo umožnené účinne obhájiť svoje záujmy.

5. Krajský súd v Trenčíne po preskúmaní veci dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie je potrebné zrušiť a vec vrátiť sťažovateľovi na ďalšie konanie z nasledujúcich dôvodov:

- žalobca počas správneho konania ani raz neuviedol, že dôvodom jeho nedostavenia sa na úrad by bola skutočnosť, že by bol práceneschopný,
- žalovaný v podstate stotožnil vážny dôvod ustanovený v ust. § 36 ods. 4 písm. c) s iným vážnym dôvodom podľa § 36 ods. 4 písm. e) zákona, pričom svoju úvahu v tomto smere pritom žiadnym spôsobom neodôvodnil,
- žalovaný sa tvrdenými a preukazovanými dôvodmi žalobcu nezaoberal, vec riadne neposúdil podľa § 36 ods. 4 písm. e) zákona č. 5/2004 Z.z. a nezistil ani v potrebnom rozsahu podklady pre takéto rozhodovanie, čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu.

III.

Konanie na kasačnom súde

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“), t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a
- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe.

7. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- pokladá za nesprávne výroky súdu a právne posúdenie veci súdom v tom, že zaviazal žalovaného konať nad rozsah zákona č. 5/2004 Z. z. a v teda v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky,
- žalobca sa na úrad v termíne určenom úradom, t. j. dňa 04.09.2013 nedostavil, pričom túto skutočnosť sám žalobca ani nepopiera,
- pokiaľ dôjde k naplnenie "nespolupráce s úradom", je úrad v zmysle uvedeného ustanovenia povinný vyradiť uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie,
- z predloženého potvrdenia vystaveného MUDr. Miroslavom Malayom vyplýva iba skutočnosť, že žalobca sa dňa 04.09.2013 podrobil vyšetreniu, no nevyplýva z neho skutočnosť, že by bol žalobca dňa 04.09.2013 zároveň uznaný za dočasne pracovne neschopného,
- zistenie skutkového stavu správnym orgánom je dostačujúce pre posúdenie veci a rozhodnutie je preskúmateľné, pretože je jasné a zrozumiteľné a obsahuje dostatok dôvodov,
- v súvislosti s odklonom od ustálenej praxe poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky- Zbierka stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR 6/2003 Rozhodnutie č. 122; Občiansky publikovaný judikát č. 58/2001 Jo. a na rozhodnutie č. 39 - Stanoviská a rozhodnutia vo veciach správnych, Zbierka stanovísk NS a súdov SR 5/2016.

8. Navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil alebo zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

9. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. januára 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z. úrad vyradí uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom zistenia

- a) vykonávania práce bez pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu,
- b) nespolutpráce s úradom alebo
- c) že mu bolo v cudzine udelené povolenie na zamestnanie.

Podľa § 36 ods. 5 písm. e) zákona č. 5/2004 Z.z. za nespolutpracu uchádzača o zamestnanie s úradom podľa odseku 2 písm. b) sa považuje nedostavenie sa na úrad alebo miesto určené úradom na účely podľa § 34 ods. 6 a 8 bez vážnych dôvodov podľa odseku 4 písm. b) až e).

Podľa § 36 ods. 4 písm. c) a e) zákona .č. 5/2004 Z.z. za vážny dôvod podľa odseku 5 písm. a) až e) a h) sa považuje,

- c) dočasná pracovná neschopnosť uchádzača o zamestnanie, ktorej začiatok a skončenie sa úradu preukazuje potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti do troch pracovných dní odo dňa vystavenia potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti a pracovným dňom nasledujúcim po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti; skončenie dočasnej pracovnej neschopnosti preukazuje uchádzač o zamestnanie osobne,
- e) iné dôvody, ktorých vážnosť posudzuje úrad.

10. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t. j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber právneho predpisu a v neposlednom rade ako nesprávny výber konkrétneho ustanovenia.

11. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Sťažovateľ tiež namietal, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ S.s.p.). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že v zmysle ústavných princípov (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) pod ustálenou rozhodovacou praxou je nutné chápať aj doterajšiu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu (viď bod č. 9) vykonávanú podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

13. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu nezistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci, ani odklon od ustálenej rozhodovacej praxe.

14. Kasačný súd dáva do pozornosti, že v zmysle úvodných ustanovení zákona č. 5/2004 Z. z. <, predmetom jeho regulácie je úprava právnych vzťahov pri poskytovaní služieb zamestnanosti, okrem iného pre uchádzača o zamestnanie, t. j. pre občana, ktorý môže a chce pracovať, preto hľadá zamestnanie a za týmto účelom je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Právo uchádzača o zamestnanie na prístup k zamestnaniu (§ 14 <. v spojení s § 34 <. zákona č. 5/2004 Z.z. <.) a jeho zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie je limitované tým, že v danom okamihu nie je ani zamestnancom, ani nevykonáva samostatne zárobkovú činnosť na Slovensku či v cudzine alebo v danom okamihu dosahuje mzdu (plat) presahujúci zákonom stanovenú výšku.

15. V ustanovení <. § 36 zákona č. 5/2004 Z.z. zákonodarca ustanovil dôvody na vyradenie uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie, vážne dôvody, ktoré exkulpujú (oslobodzujú) uchádzača od inak povinného vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie, ako aj skutočnosti, pri ktorých je možné opätovné zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Ustanovením sa predovšetkým určujú dôvody, ktoré sú rozhodné pre vyradenie z evidencie na strane úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ide o množinu dôvodov, ktoré oprávňujú úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnúť o vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie ex lege, t. j. zo zákona v dôsledku vzniku definovaných právnych skutočností, ktoré môžu mať v zásade dvojakú podobu:

- ide o objektívne právne skutočnosti (napr. úmrtie) alebo subjektívne právne skutočnosti (napr. nástup do zamestnania) viažuce sa na osobu uchádzača o zamestnanie, vymenované v ods. 1 <.
- ide o pasívne konanie, protiprávne konanie, resp. nekonanie zo strany uchádzača o zamestnanie (napr. vykonávanie tzv. čiernej práce bez pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu, nespolupráca s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny) podľa ods. 2 <..

16. V ďalšom považuje kasačný súd za nevyhnutné uviesť, že odsek 5 ustanovenia § 36 predmetného zákona je identifikáciou dôvodov a skutkových okolností, ktoré sú ex lege považované za nespoluprácu uchádzača o zamestnanie s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 36 ods. 2 písm. b) zákona č. 5/2004 Z.z., pričom za takúto nespoluprácu je považované aj nedostavenie sa na úrad alebo miesto určené úradom na účely podľa § 34 ods. 6 a 8 bez vážnych dôvodov podľa § 36 ods. 4 písm. b) až e).

Prostredníctvom § 36 ods. 4 písm. e) bola na základe aplikačnej praxe doplnená aj možnosť úradu práce individuálne posúdiť vážnosť iných dôvodov, a to vzhľadom na konkrétne okolnosti toho-ktorého prípadu.

17. V konaní nebolo sporné, že žalobca sa k správne mu orgánu 1. stupňa v určený deň dňa 04.09.2013 nedostavil, avšak prišiel hneď na druhý deň s tým, že dôvodom jeho absencie bola skutočnosť, že bol u lekára. Kasačný súd poukazuje na to, že žalobca počas správneho konania nikdy netvrdil, že bol dočasne práceneschopný, predložil len potvrdenie o jednorazovom lekárskom vyšetrení dňa 04.09.2013, pričom správny orgán nezisťoval, či v danom prípade nejde o vážny dôvod v zmysle § 36 ods. 4 písm. e) zákona č. 5/2004 Z.z. s poukazom na to, že posúdenie vážnosti iných dôvodov patrí do právomoci správneho orgánu prvého stupňa. Zároveň sťažovateľ v odôvodnení rozhodnutia nesprávne stotožňuje dôvod zakotvený v § 36 odsek 4 pod písm. b) a dôvod pod písm. e), pričom nie každú návštevu lekára možno stotožňovať s dočasnou práceneschopnosťou, avšak ide o dôvod, pri ktorom je nutné posúdiť, či bol tak závažný, že objektívne znemožňoval žalobcovi dostaviť sa na úrad, pričom rovnako ako krajský súd, aj kasačný súd príkladmo poukazuje na kritériá, ktoré je potrebné posudzovať, ako napríklad charakter ťažkostí, akútnosť stavu, prípadne či ide o vyšetrenie, na ktoré je potrebné vopred sa objednať. Podľa názoru kasačného súdu možno pod písm. e) zahrnúť zdravotný stav uchádzača o zamestnanie vyžadujúci lekárske ošetrovanie bez toho, aby musel byť uznaný za dočasne práceneschopného, ak to odôvodňujú individuálne okolnosti prípadu.

18. Vo vzťahu ku kontrolnému preukazu a záznamu o kontaktoch, na ktoré poukazoval sťažovateľ, kasačný súd dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Sžo 17/2009: Pre posúdenie spolupráce uchádzača o zamestnanie s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri hľadaní zamestnania je právne významné skúmanie, či sa uchádzač o zamestnanie nedostavil na úrad bez ospravedlnenia a vážneho dôvodu, hoci bol s touto povinnosťou a s určeným termínom oboznámený. Údaje v kontrolnom preukaze a v zázname o kontaktoch uchádzača o zamestnanie, nie sú jediným dôkazom, ktorý túto skutočnosť môže preukázať.

19. Vo svetle uvedeného sa kasačný súd stotožnil so záverom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, ako aj z nesprávneho právneho posúdenia veci sťažovateľom, ktorý bez bližšieho preskúmania skutkových okolností a tvrdení žalobcu v predmetnej veci, a na základe nesprávneho stotožnenia dôvodov zakotvených v § 36 ods. 4 pod písm. b) a písm. e) zákona č. 5/2004 Z.z. dospel v preskúmanom rozhodnutí k nesprávne mu právne mu záveru o naplnení zákonného dôvodu na vyradenie žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

20. Pokiaľ ide o rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré sťažovateľ poukazoval, kasačný súd poznamenáva, že v predmetnej veci dôvodom zrušenia rozhodnutia sťažovateľa zo strany krajského súdu bolo nesprávne právne posúdenie veci ako i nedostatočne zistený skutkový stav, a teda nie iba formálne vady, ktoré nemôžu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci pre účastníka konania. Čo sa týka preskúmanej právomoci kasačného súdu v predmetnej veci, v tejto súvislosti, rovnako ako krajský súd, kasačný súd poukazuje na to, že v zmysle § 199 ods. 1 písm. d) S.s.p. je táto právna vec vecou sociálnou a teda krajský súd nebol je pri jej prejednaní viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 203 ods. 2 S.s.p.), rovnako ako kasačný súd nie je viazaný sťažnosťnými bodmi (§ 453 ods. 2 S.s.p.).

21. Nakoľko preskúmané rozhodnutie trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, z vyššie uvedených dôvodov má kasačný súd za to, že krajský súd dospel k správne mu záveru, keď rozhodnutie sťažovateľa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

22. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že účastníkom nárok na ich náhradu nepriznal, lebo žalobcovi žiadne trovy v kasačnom konaní nevznikli a sťažovateľ v tomto konaní nemal úspech (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.).

23. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.